

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis

Florentius <Batavus>

Antverpiae, 1551

Pia quaedam documenta de ratione se habendi in mensae principio: de piis quibusdam exercitijs circa comestionem: & de quibusdam tunc maximè vitandis. Cap. 22.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30077

DE PROBITATE

gratius quā quū nos deprimimus, & ipsum
 admirando laudamus. Nā vitia & peccata
 conuenit tū recordari, & simul per propo-
 sītū nouum Deo studere placere: ad euitan-
 dum periculū mortis & aliorum malorum,
 quod sepius cernere est multos incurrere vel
 inopinate inter edendū, ita vt tū nihil ferē
 boni vel liceat vel libeat cogitare. Hinc nō
 abs re Iob sanctus de seipso dicit. Antequā
 comedā suspiro. Nō est autē q̄ quisquā hic
 conqueratur hęc nimirum esse prolixa, pu-
 tetq; difficulter hęc omnia ob prolixiā quā-
 dam quā exigere videntur morā ita posse
 impleri: quū breuibus hęc & affectuosis qui-
 busdam possint fieri quam facillimē suspi-
 rijs, aut oratiunculis vocalibus si non ob ali-
 ud, certē ob id vt nostrę auiditati in capien-
 do cibo frenum inponamus. Indecens enim
 est, nec imperfectione caret grauiuscula,
 suis huiusmodi bestialibus moribus non im-
 perare in conspectu Domini qui omnia in-
 teriora dijudicat.

Pia quædam documenta de ratione se habendi in
 mensæ principio: de pijs quibusdam exercitijs circa
 ea comestionem; & de quibusdam tunc maxime
 vitandis. Cap. 22.

IN ipso statim mensæ principio nos ipsos
 sollicitē oportet obseruemus & cohi-
 beamus

beamus, quod tunc maximè feruere soleamus importuna quadam vorandi cupiditate, & totos nos in cibum effundere. Qui se in principio non continet, spiritum quantum valet in Deo studendo fixum habere, toto timendum prandio vacuus mente erit. Nam quum facilius gratia teneatur quam acquiratur, qui eam negligit in ipso principio, timendum, quod multo minus & inefficacius ad eam conseruandam seu parandam laboraturus sit in fine. Oportet autem omnem diligentiam adhibere vt semper temperantes simus, & nostræ sciamus atq; seruemus necessitatis mensuram, spiritui nostro semper potius consulentes & studentes quam carni. Nam si spiritum negligamus in varia nos necesse est diffluere vitia. Hinc totius pene pomeridiani temporis vel prosperitas futura vel iactura dependet: scilicet ex bene inchoata & ritè consummata commestione. Quòd autem non perinde rectè nec disciplinatè incipiat quispiam, hoc videtur inexcusabile: quod vero inchoans religiosè, non ita consumet perfectè, hoc infirmitatis esse probatur. Vnde etiam talis à Domino & facilius merebitur veniam, & subinde maiorem (si laborans iugiter contra semetipsum dimicet) experietur

perietur

DE PROBITATE

experietur gratiam, & opem diuinam. Effusio super cibū omne bonum destruit mentis quod est, & impedit quod non est. Vnde quanto id cominus est & peius, tanto quisq; qui religiosè vt christianum decet vult cibū sumere, id in se studiosius obseruare debet, & sæpius eidem si non semper valet) resistere: mentem suam dū bolum masticat eleuādo in Deum. Hoc si quisq; faceret, facile deprehenderet an Domino satisfaceret, quū ipse qui nihil admittit indisciplinatum statim id indicet. Mens enim quæ, Deo iugiter adhæret, est velut speculū, quod diuinis continuè radijs illustratur. Vnde sicut in speculū nullus quamuis exiguus cōtingit anhelitus, quin aliquid claritatis auferat: ita nulla tā exigua imperfectio, quæ non aliquid facilitatis adimat aut impedimentum præstet, ipsum videndi alloquēdi vel amplexādi. Quinimo ni statim occurratur priusquā mens multis oneretur, & à Dei agnitione et amore penitus excidat, paulatim eueniet, vt mens ipsa nihil omnino videat. Sed si sese in quiete contineat, grandis displicentiæ in se inueniet argumentum, nempe amaritudinem quærimoniam & indignationē ipsius amoris qui pergrauiter est lesus. Proderit etiam hæc mentis eleuatio ad extinguendā complacentiam

complacentiam & delectationem quæ gustum internum solet inficere. Nam quanto mens est alijs attentius occupata tanto minus percipit in alijs. Verum quū non æque omnibus ocium sit hoc actitandi (etiāsi forte vsitato in spiritu facile est) nec feruor ad sit omnibus sufficiens: poterit qui religiosus est, & lectionem audit, ad punctum quemlibet lectionis mentem eleuare, aut saltem ex lectionis materia, materiam suspirij aut piæ cogitationis accipere. Qui vero secularis est, & lectionem nullam audit, poterit mentem ad Dominū dirigere ipsum comitando euntem ad conuiuia, & facta eius imaginatione meditatione & oratione prosequi.

Die lune ergo (vt pius quidā tradit doctor) cum lesu comedas qui, qui pastu paruulorū exiguo pastus est puer: qui esurit post quadraginta dierum ieiunium, nec tamen tentatus obediuit suggestori: qui ad nuptiale cōuiuium inuitatus ire voluit, vbi aquam conuertit in vinum: & pete ab eo vinum: vt sicut vinū fecit ex aqua, ita quicquid adhuc in te est aridum frigidum & insipidum, fiat ipso iubente delectabile feruens & sapidū. Pete & panē animæ, diuinum scilicet amorem, primum tibi, deinde ijs qui Christū in cordibus suis portare cupiūt per iugē ipsius

Z memoriam,

Mat. 4.
Iohan. 2. 6.

DE PROBITATE

memoriã, vt & ipsi dulci ipsius mereantur pasci amore. Pete ab eodem & defunctis panẽ miserationis diuinæ, vt per operũ ipsius merita & sanguinis virtutem omnia illorũ debita relaxentur.

Mat. 9. b.

Ioh. 4. a.

Psa. 41.

Luc. 7. f.

Die martis cogita quomodo Dominus cũ peccatoribus comedit, orãs ne etiam tuam dedignetur adire mensam & domũ, Cõtue re & sitibundum defatigatũq; Iesum puteo assidentem, & ab adultera potum petentẽ, & roga ipsum ne & te innumeris contami natũ adulterijs & scortationibus à se proij ciat, sed contra magis impertiat quo ipsius erga te siti queas satisfacere, ipsum sic sitiẽ do spiritu vt antea carne concupisti alia, vt dicere possis cum propheta, Quemadmo dum desiderat ceruus ad fontes aquarũ: ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit ani ma mea ad Deum fontem viuũ. Contẽpla re & magdalenam, & erubescere tuam super biam, & paruã pœnitentiam. Aspice Domi num consolantem, & ne dubites ipsum esse plusquam misericordem: & pete ab ipso vt etiã te pascere dignetur amaro ac duro pa ne veræ pœnitentiæ: & potum tibi largia tur salfarum lachrymarum, quo sic tandem & consolationem accipere merearis, & per fectam omnium commissorum condona tionem.

tionem.

Mat. 12. a.

Die mercurij comedes cum Christi discipulis per terram euntibus quicquid fuerit appositum: & cum gratiarum actione paupertatis tuæ prandium olere celebrabis, reputans hanc tibi missam à Domino nihil aliud requirendo. Hic etiam cogita conuiuium illud quod paterfamilias extruxit filio prodigo reuertenti, occiso illi vitulo saginato: per quod indicatur cōuiuium illud Patris cœlestis nēpe gaudiū felicitatis perpetuæ: quod ille nobis parauit Christo tanquam vitulo quodam saginato, hoc est omnium gratiarum & donorum pinguedine pleno, pro nobis occiso & mactato.

Luc. 15. h. a.

Die iouis vide Dominum, turbam quinque millium, quinque panibus pascentem, rogās ut te pascat spiritu, vti millia milium & decies centena milia ipsi adhiētia iugiter sua pascit diuinitate. Audi & cum dicentē, Ego sum panis viuus qui de cælo descendi, rogans ut ipsius per ecclesiam vniuersam oblationis (quæ cotidie in sacrificio offertur altaris) particeps fieri merearis: & cum edētibus sensibilibus: semper spiritualiter manducare, & effectum merearis participatione gaudere. Comedes etiam hoc die cum

Ioh. 6. a.

Ioh. 6. a.

Mat. 26. b.

Zij

ipso

DE PROBITY

Exo. 12. b.

ipso & eius apostolis agnum paschale, idem
adiunctis lactucis agrestibus deprecās ne te
percutiendi angelus satanae potestatem ha-
beat: & vt liminare tui cordis insignire san-
guine suo velit per iugem compassionē &
memoriā amaræ passionis suæ & cruciatū.

1. 4. 10. 11.

Die veneris bibes præciosissimum Christi
sanguinem in remissionem criminum mūdi
effusum, orando ne sanguis tam præciosus
in te suo frustretur effectu: sed vt per eum
quem in horto effudit orans, ab omni pecca-
ro debita pœna libereris: per eum quem in
flagellatione, sanitatē acquirere mentis pos-
sis: vt sicut ipse toto corpore sanguine ma-
didus fuit, sic tu in Domino ab omni affe-
ctione praua & passione sanari merearis:
per eum qui in cruce effusus est in hora mor-
tis, nulla mortalis culpa ab ipso te separet
nec venialis ab introitu paradisi impediatur
aut remoretur: sed sicut ipse mortem plenē
gustauit per humanitatem, totumq; suū san-
guinē pro nostra salute effudit, sic te vitis
omnibus demortuum in ipsa corporis mor-
te ad vitam possidendam æternam nil im-
pediat, quod admissum est per carnis fragi-
litatē. Cogita lachrymas pro te in cruce effu-
sas: cogita siti affectū felle & aceto potatū.

Heb. 5. b.

Job. 12. 21

Die sabbati comede cū eo in domo Mar-
thæ &

thæ & Magdalenæ & ora vt vtriusq; perficere merearis affectum: nempe et Domino seruire in suis per obsequia charitatis, & ad hæerere nihilominus ipsi in se per pias meditationes cõtemplationesq;. Respice & charitatem se catellis colligentibus de mensa dominorum suorum cadentes micæ cõparantem: & tu quoq; fac similiter.

Mat. 15. c.

Die dominico recordare conuiuij in Emmaus celebrati, & vna cum discipulis Christi inuita, & vt ad te ingrediatur coge etiã, dicens, Mane nobiscum Domine quoniam aduesperascit, & inclinata est iã dies. Nam re vera lumen diuinæ gratiæ & scientiæ & feruor diuini amoris recedunt: tenebre autem caligo, pluuia & venti sequuntur Christo à te recedente, mundoq; iã vesperscente.

Luc. 24. e.

Inter his etiam conuiuio illi quod adscensurus fecit cū vndecim discipulis, quando exprobrauit incredulitatē eorū & duritiã cordis, orando vt augeat tibi fidem, & det cor non iam saxeam sed carneum ad omne eius beneplacitū flexile sequax & volatile: & amore captorū instar clamando, Trahe me post te. Verum vt hæc cõmodius per pia & crebra suspiria fieri atq; adimpleri possint, cõsultissimum & saluberrimū foret, si seculares ipsi religiosorum hic imitantes exemplū,

Mac. vlt.

Can. 1. a.

Z in

lectionem

DE PROBITATE

lectionem aliquam in vulgari idiomate sub mensam sibi recitari curarent. Quod sanè si maiores & parètes facerent, facile etiã filij eodem ducerentur, atq; ita hoc bonum ad innumeros tandem diffunderetur, eòq; hinc multorum acquirerentur dispositiones bonorum. Geminus autem potissimum sequeretur fructus, nam multi multa audirent ac discerent bona, & simul multæ vanæ (quæ inter edendum maxime fieri solent) tollerètur confabulationes. Qui verum habet Dei timorè hec non obliuiscatur, ne similis ethnicis Deū non timentibus fiat, qui quomodo stercorea faciant sollicitè aduigilant, quomodo autem nobilem animam satiare possent ignorant. Etiã atq; etiam mihi vide an christianum deceat corpus enutrire, & animæ sanitatem negligere, quum non anima propter corpus sed corpus propter animam datum sit, vide an æquum sit ancillam contumacem delicate enutriri, & dominam fame cruciari, quæ & incommodis varijs sat superq; ex ancillæ nutrimento afficitur. Nam illa vt improba quanto ipsi magis applauditur, tanto importuniorem se dominæ hostem præbet.

Sed & silentio linguã tunc præcipuè decet refrenare. Quum enim tunc carni satisfiat,
et illa

et illa ex se petulans sit, tunc maximè quasi,
 fomētis suæ lasciuæ adiuta singulariter ad
 dissolutionem verborum, risuum, iocorum
 est prona. Cui accedit maligni versutia, qui
 tunc maxime tentando vigilat, quando ad
 casum proniores respicit. Vnde diues qui
 splendide epulatus scribitur in inferno lingua
 cruciatum testatur scriptura, non solū pro-
 pterea quod epulatus fuerit cotidie splendi-
 de, sed etiam quod linguam sepius soluerit
 ad ineptias sermonū, quia hoc illud vt plu-
 rimum subsequi solet. Decet etiam speciali-
 ter & oculos seruare, nec aliorum curiosè vi-
 dere mores, ne vel alios obseruare videaris,
 vel in alijs videas, quod mentis quietem tur-
 bet, aut dissolutū faciat. Decet insuper non
 lustrare huc aut illuc, & vagari ad omnia
 mensæ apposita: quasi os non sufficeret, nisi
 etiam quasi oculis edere velle videamur:
 quod est indicium delicatæ & intempera-
 tæ gulæ, indisciplinatæ mentis & vagi cor-
 dis. Cetera etiam membra omnia mode-
 stia quadam debent ornata esse, vt nihil in
 pio homine conspiciatur quam quod edifi-
 ficet & imitabile sit. Huius etiam mode-
 stia rationem vel maximè in capiendo &
 tractando cibo haberi decet: quæ seruanda
 est non minus in modo quā in dispositione.

Ziij

Sunt

DE PROBITATE

Sunt quidam adeo rudes in edēdo, vt adspiciētibz fastidium ingerāt: adeo immundi & sordidi vt pene porcis inferiores videantur. Necnon ita quidā apertē suam ingluuiē testātur opere, vt nihil honestati tribuere videntur. Quidā delicatioris cibi adeo sunt auidi, & sensualitatis expletores tam aperti vt nec Deum reuereri videantur nec homines. Quæ in omni christiano indecentia sunt, eo quod sicut fideles omnes sanctæ sunt vocationis, sic in omnibus ipsos sanctos mundos & irreprehensibileis esse deceat, vt glorificent Deum nō solum in corde, verum etiā in corpore suo, iuxta quod apostolus dicit. Omnia honestē & secundū ordinem fiant in vobis. Et sapiens ait. Immortalis est in cogitatione sapientia, & amicitia eius delectatio bona, & in operibus manuum illius honestas sine defectione. Vnde accipe, qui honestatem non habet, eum nec Deum habere cordis sui inhabitatorē, nec esse sapientem, sed de eorum potius numero esse, de quibus alibi dicitur, Stultorū infinitus est numerus, & simul in Deum peccare quisquis illā non quærit, quum vt Ecclesiasticus ait. Paupertas & honestas à Deo sint. Quod re vera licuit videre nōnunquā in eremitis, & alijs nōnullis pijs hominibus, qui

1. Cor. 14. 8.
Sap. 8. d.

Eccle. 1. d.

qui plus in se habebant honestatis tametsi ruri habitaret quam qui in aula nati & educati. Tua igitur serue Dei, modestia nota sit omnibus hominibus: Dominus enim prope est: nec aliter quam si Dominum iugiter aspiceres te geras: ita eum reueraris presentem per fidem, ut quemuis a te visum hominem. Nihil praeter apposita delicati appetas: nihil apportes. Communia quaeque cum humilitate & gratitudine sume, reputando tuam paupertatem diuitias esse aliorum respectu. Caue vnquam tuo desiderio satisfacias potius quam necessitati. Palatum tuum fames excitet non sapes. Principijs obsta: & quum magis te tentari sentis, tum vel maxime reluctari oportet. Nec sualori auscultes dicenti, hac vice fac, cras abstinebis: nam qui non est hodie, cras minus aptus erit. Mora enim validiorem facit aegritudinem & difficiliorem curationem.

Phil. 4.3.

Plura sunt
in theutonico.

De seruanda maturitate, & vitanda lenitate Cap. 23. co.

IN omni loco te exhibeto maturum, & turpissimum ducito lenitatis notam incurre: quia remissum facit animum, aditum praestans ad quoduis malum. Omnis pene disciplina in hoc vel periclitatur vel solidatur. Cogita cui adstas, quae te circumstant, quae impendent, & quibus debitor es: & facile inuenies